

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11953.

Izhaia vsak ponedeljek,
sredo in petek

Ljubljana, sreda 26. oktobra 1938

Cena posamezni številki din 1'50

Statistika, ki jo pogrešamo

V naših časopisih se dostikrat čita razveseljiva statistika, da se je proizvodnja tega ali onega predmeta povečala. Posebno redno se objavlja statistika o dvigu proizvodnje v naši rudarski in toplotni industriji. Da je takšna statistika zelo potrebna, o tem tudi ni nobenega dvoma. Tem bolj pa smo te statistike veseli, če more podajati ugodne rezultate.

Vendar pa bi želeli, da bi se ta statistika še znatno izpopolnila in da ne bi čitali le, kako se je n. pr. povečala pri nas proizvodnja bakra ali svinca, temveč tudi, kako se je zaradi te povečane proizvodnje povečal naš nacionalni dohodek, za koliko pa čisti dobiček tujih delničarjev. Tako bi se moralo čisto konkretno navesti, koliko so znašale mezde delavcev prej in koliko pri povečani proizvodnji, koliko so se povečali izdatki za socialne dajatve, za koliko zaradi večje proizvodnje državni in samoupravni dohodki in na vse zadnje tudi, za koliko se je dvignila domača potrošnja dotičnega predmeta. Šele tako bi res vedeli, do kakšne mere je bila povečana proizvodnja za nas dobiček in če ni bila morda le izguba, ker smo pač v večji meri izkoriščali naša rudna bogastva, ne da bi od tega imeli tudi večji dobiček.

Prav tako bi bilo potrebno, da bi se tudi naša izvozna statistika primerno izpopolnila. Ni zadosti, če izvemo, koliko več vagonov sadja ali živine smo izvozili v Nemčijo in druge kraje, temveč bi morali tudi vedeti, koliko je naš kmetovalec dobil zaradi povečane izvoza več za svoje pridelke. Navesti pa bi bilo tudi treba, koliko so izgubili naši izvozniki, ker so morali na svoj denar čakati mesece in mesece in koliko so imeli izgube zaradi odstopljenih deviz po nižjem tečaju Narodni banki. Koristno bi tudi bilo, če bi nam statistika povedala, kako je večji ali manjši izvoz vplival na zaposlitev delavstva. Zelo poučna bi tudi bila statistika o odstotku izkoriščenih izvoznih dovoljenj. Zlasti pa bi bila tudi potrebna statistika o potrošnji teh izvoznih predmetov na domačem trgu, da bi vedeli, kako je s kupno močjo prebivalstva. Enkrat pa bi bilo potrebno, da bi tudi izvedeli čisto natančno, za koliko dajemo v tujino svoje izdelke ceneje, kakor pa jih prodajamo na domačem trgu. Zlasti pri žitnem izvozu bi dobili zelo velike in zelo pomembne številke. Morda le ni dobro, da mi dražje plačujemo lastne izdelke, da jih dobe v tujini ceneje.

Pri tem bi bila n. pr. zelo zanimiva tudi statistika, koliko smo dobili za kubičen meter lesa leta 1929., koliko l. 1933. in koliko danes. Ni samo važno, koliko smo izvozili lesa, temveč tudi po kakšni ceni.

Ne zadostuje samo enostranska statistika o proizvodnji, temveč statistika mora obsegati vse panno in vse podatke, da je mogoča celotna objektivna sodba. Šele takšna popolna statistika bi nam povedala, katera proizvodnja je za nas najbolj rentabilna, katera je sicer sama po sebi tudi rentabilna, toda ne za naš narod, temveč le za neke tuje delničarje in ka-

tera za nas sploh ni rentabilna. Čisto drug pogled bi dobili na vse svoje narodno gospodarstvo in šele na podlagi takšne statistike bi tudi mogli začeti voditi res dobro gospodarsko politiko.

Posebno neobhodno potrebna pa nam je takšna statistika za našo gospodarsko osamosvojitve. Ni le

važno to, kaj uvažamo iz tujine, temveč povedati je tudi treba, kako bi se mogel ta uvoz zmanjšati, če bi napredovala naša industrializacija in koliko več ljudi bi mogli zaposlovati, če bi gospodarska osamosvojitve napredovala.

Samo enostranski statistični podatki ne povedo nič, temveč samo

vsestranski statistični podatki, ki povedo vso stvar v celoti, morejo služiti kot podlaga za pravilno gospodarsko politiko. Zato pa je potrebno, da našo statistično službo izpopolnimo, da bo mogla odgovoriti na vsa vprašanja, ne pa samo na eno — in morda najmanj važno vprašanje.

lahke: velika večina vseh teh tujcev so nam samo v breme. Niso prišli k nam, da bi tu zaslužili skorjico kruha ter da bi se spojili z našim narodom ter mu pomagali s svojim fizičnim in duševnim delom. Ne! Prišli so k nam kot v neko obljubljeni deželo, v kateri se cedi mleko in med, ker tepci, ki žive ob obali teh mlečnih rek ne vedo, kaj bi začeli s tem blagom ter se morajo šele od tujcev naučiti, kako se uporablja to bogastvo. In ko so se najedli vsega dobrega pri nas, tudi ne mislijo ostati pri nas, temveč izkoristijo prvo priliko, da z nagrabljenim premoženjem in blagom odhite čim dalj od teh »barbarov« v svoje »kulturne države«.

Zato je tudi naravno, da se v naši državi kar neprestano postavlja na dnevni red vprašanje tujcev. Mnogi njih so prišli k nam pod lažnimi pretekami ter so pri nas popolnoma odveč, kajti v resnici samo izkoriščajo naivnost našega sveta. Pri nas se rede in pri tem kar očitno škodujejo našemu gospodarstvu. To niso noben konstruktiven element, temveč navadni paraziti. Vsi ti ljudje se brez izjeme ne bavijo s prav nobenim težkim poslom, temveč vsi sede udobno v pisarnah, bankah, trgovinah in industrijah. Nočejo se niti naučiti našega jezika. Tudi če bivajo deset in več let med nami, se ne potrudijo niti toliko, da bi vsaj najbolj navadne besede izgovarjali spodobno. Mnogi njih so prijavljeni kot nekakšni strokovnjaki, v resnici pa so samo navadni posredniki za trgovske posle. A ne samo to! Mnogi njih zanašajo v naš svet in naše gospodarsko življenje vse napake modernega sveta, a tudi čisto gangsterske poslovne metode. Naš svet so okužili z raznimi mikrobami iz kloake modernih velemest. Pri tem pa gledajo na nas od zgoraj doli, ker smo jim mi »eine minderwertige Nation«, manjvreden narod ter zato tudi mislijo, da jim je pri nas dovoljeno vse, kakor je dovoljeno Evropeu vse v kakšni afriški koloniji. Smatrajo za potrebno, da nam donašajo »svojo kulturo in civilizacijo« ter da nas seznanijo z njih pridobitvami. V resnici pa samo inficirajo naš narod s socialnimi in gospodarskimi napakami ter strahotami.

Nihče ne more tajiti, da ni vse to resnica. Zato pa je treba tem odločneje vprašati, ali se more to trpeti še nadalje!

Mnenja smo, da je dolžnost vseh odgovornih činiteljev, da napravijo temu zlu konec. Treba takšnim tujcem onemogočiti vstop v našo državo, istočasno pa izvesti najstrožjo kontrolo nad vsemi tujci, ki bivajo med nami in dognati, zakaj so med nami in kaj delajo. V tem smislu je treba izvesti revizijo in prepričani smo, da bo revizija pokazala, da je velik del dovoljenj, ki so jih dobili tujci, pridobljen na nekorekten način, da ne rečemo kaj več...

Treba je napraviti ločitev med dobrimi in slabimi tujci, med nam koristnimi in nam nepotrebnimi tujci. Če ne znajo tujci te ločitve napraviti sami, potem ni druge pomoči, kakor da jo napravimo mi sami. Toda tako naprej, kakor sedaj, ne more in ne sme iti!

Trgovci, zavarujte se le pri zavarovalnicah, ki inserirajo v »Trgovskem listu«!

Prazni lokali

Kupna moč prebivalstva padla na minimum

Star pojav je, da so v Ljubljani in tudi v drugih mestih Slovenije lokali še nekako obiskani le do 10. v mesecu. Od 10. do 15. je še nekaj obiska, v drugi polovici pa so po vrsti vsi prazni, obupno prazni. Tudi v najbolj renomiranih gostilnah postaja vse prazno, kakor hitro mine čas večerje. A tudi takrat je gostov malo.

Enako je tudi v trgovinah. Kupcev je vedno manj, čim bolj se bližamo proti koncu meseca. A še listi kupci, ki pridejo, kupijo le najnujnejše stvari, ki pa smejo veljati le malo. Kakor hitro je stvar malo boljša in zato tudi dražja, že ostaja.

Kdor pozna razmere v naših mestih, se niti ne more čuditi, da so lokali prazni. Ljubljana je še vedno samo uradniško in študentsko mesto. Skoraj polovica vseh volivcev v Ljubljani pripada javnim nameščencem. Če pristejemo k tem še vse zasebne nameščence, delavce in male ljudi, potem vidimo, da je velika večina navazana le na svoje mesečne in tedenske plače. Te so nizke in zadostujejo komaj za sproti. Kakor hitro pa so potrebni posebni izdatki, že zmanjka denarja in v mesečnih proračunih se pokaže deficit, ki se more kriti le z največjim varčevanjem skozi mesece, a se dostikrat sploh nikdar ne more kriti. Zato tudi zadolžitve ljudi raste od meseca do meseca.

V septembru so izdatki za šolo osušili ljudi, v oktobru so to storili izdatki za drva in premog, v novembru pridejo izdatki za zimsko obleko itd. Vedno novi izdatki,

dohodki pa vedno isti. Ni čuda, da ljudje nimajo denarja in da kupna moč prebivalstva pada vedno bolj in da bo kmalu padla na minimum.

Je sicer v Ljubljani tudi nekaj bogatih in zelo dobro situiranih ljudi. Toda velik del teh je iz tujih krajev in živi svoje zasebno življenje. Ti bi mogli kupovati tudi boljše stvari, a ti kupujejo vse, če le mogoče, v tujini. Čeprav imajo ljubljanske trgovine tako dobro blago, da kupuje v ljubljanskih trgovinah tudi kraljica Marija, je vendar za mnoge ljubljanske dame blago v ljubljanskih trgovinah premalo dobro. Tudi to se v ljubljanskih trgovinah zelo pozna in tudi v tem je eden vzrokov, da so lokali prazni.

Pomisliti pa je treba še to, da menda ni naroda na svetu, kjer bi bil kulturni in narodni davek tako visok, kakor je v Sloveniji. Agrarno pasivna, na severu in na zapadu tako silno okrnjena, z davki, državnimi ko samoupravnimi mnogo preobremenjena, ne more mala Slovenija zmagovati vseh bremen, ki se ji nalagajo, zlasti ne, odkar je bilo njeno denarništvo pritisnjeno k tlom.

Sloveniji je zato treba dati služka, treba omogočiti obrtnikom, da bodo mogli delati in živeti, treba pomagati trgovini, da bo zopet mogla svobodneje zaživeti in treba dati industriji pobude, da bo mogla povečati proizvodnjo in ustanoviti nova podjetja.

A resne pomoči naša gospodarska delavnost ne dobi in niti tega ne morejo doseči naši obrtniki,

trgovci in industriji, kar jim po vsej pravici gre. Če n. pr. obrtniki zahtevajo, da se ne dopušča šušmarstvo, je ta zahteva tako upravičena, da bi se morala že zaradi spoštovanja pozitivnih zakonov izvesti. A se ne in tolerira se celo to, da se dela v državnih kaznilnicah obrtnikom na debelo najtežja konkurenca. In če zahtevajo trgovci, ki plačujejo vse davke, da se napravi nelegalnemu in dostikrat že sleparskemu krošnjarstvu konec, je tudi ta zahteva tako utemeljena, da more ostati neizpolnjena le ob očitnem pomanjkanju dobre volje odločujočih. In če zahtevajo industrialci, da se ne obremenjuje z davki proizvodnja, ker se na ta način manjša konsum in večja draginja, je tudi ta zahteva tako utemeljena, da ji ni mogoče ugovarjati.

In če zahtevajo trgovci, obrtniki in industrialci več javnih del, manj birokratizma, več upoštevanja njih potreb, je tudi to tako zelo gospodarsko utemeljeno, da bi se moralo vse to izvesti tudi brez njihovega zahtevanja.

A ker se to ne dela, zato zaslužek ljudi ne zadostuje niti za redno kritje najpotrebnejših potreb, zato so lokali prazni. Kadar pa so lokali prazni, takrat pada pridobitna sposobnost podjetij, takrat pada tudi njih davčna moč. Če se že ne upoštevajo zahteve gospodarskih ljudi zaradi njih samih in njih argumentov, potem bi se te morale upoštevati vsaj zaradi ozira na davčno moč prebivalstva.

Prazni lokali so zlo, ki zadene vse in zato bi se tudi vsi morali boriti proti temu zlu.

Vprašanje tuincev in tujih zastopstev

Parazitov ne potrebujemo

Vedno znova moramo posvečati temu vprašanju svojo pozornost, ker se to vprašanje še vedno ni rešilo tako, kakor bi bilo v interesu našega narodnega gospodarstva in naših domačih ljudi, a tudi v interesu tujcev, ki pravilno razumejo svojo nalogo v naši državi. Dokler to vprašanje ni tako rešeno, nam pač ne preostaja nič drugega, kakor da vedno znova in znova opozarjamo na nujno potrebo njegove rešitve. O tem vprašanju je objavil tudi zadnji zagrebški »Trgovački Vjesnik« nekaj zelo upoštevanja vrednih misli, ki jih zato tudi v našem listu ponatiskujemo. Bratski zagrebški list piše:

V vsaki državi živijo večje ali manjše število tujcev. Vsaka država tudi skuša rešiti vprašanje tujih naseljencev na način, ki je zanje najbolj ugoden: to je, da tujci ne bodo paraziti, temveč ko-

risten element, ki bo ne samo sebi ustvarjal blagostanje, temveč tudi pomagal ustvarjati blagostanje za domače prebivalstvo v državi.

Takoj je torej treba v načelu ločiti dve vrsti tujcev: v eno kategorijo spadajo tujci, ki so dobrodošli, ker so konstruktiven element, v drugo kategorijo pa tujci, ki niso dobrodošli, ki so se do tični državi samo vsilili.

To konstatiramo, da se takoj zavarujemo proti očitkom, kakor da bi bili v načelu in sploh proti vsem tujcem. Vedno smo konstatirali in na tem stališču bomo vedno tudi vztrajali, da so nam dobrodošli vsi tujci, ki vežejo svoje osebno blagostanje z interesi države, v kateri delajo. Tako živi na primer v Ameriki na stotine tisočev naših ljudi, a tudi na stotine tisočev tujcev druge krvi. Vsi ti naši ljudje so za Ameriko konstruktiven element. Oni so prišli v Ame-

riko kot delavni ljudje, ki tudi v znoju svojega obraza služijo sebi svoj kruh. Zato tudi uživajo vsa dobra, ki jim jih nudi nova domovina ter postajajo njeni ravnopravni državljani. Nihče tudi ne vidi v njih neke parazite ali škodljivce, temveč le koristne elemente, ki s svojim delom, s svojimi sposobnostmi ustvarjajo nove dobrine ter pomagajo k splošnemu napredku države.

Sedaj pa pogledajmo razmere pri nas!

Dočim se naš življenj v tujini muči ter z največjim naporom ustvarja nove dobrine, pa se vprašajmo, kako žive in delajo tujci pri nas? Ali sploh moremo govoriti o tem, da bi bili tujci tudi pri nas enako koristen element za splošnost, kakor so na primer naši izseljenci v Ameriki in v drugih državah?

Odgovor je zelo jasn in silno

Važno za izvoznike živine in mesa

»Jug. kurir« poroča, da je trgovinski minister inž. Kabalin podpisal odlok, s katerim se priznava Združenju izvoznikov živine v živem in zaklanem stanju kralj. Jugoslavije, da je edina priznana profesionalna organizacija izvoznikov-trgovcev.

Trgovinski minister je nadalje podpisal odlok, s katerim se imenuje predsednik tega združenja in senator Ugrin Joksimovič za člana Strokovnega odbora Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine kot delegat tega združenja. S tem so dobili izvozniki živine po dveletni borbi sodočujočo besedo pri določevanju kontingentov za izvoz živine in živalskih proizvodov.

Novembra preneha svobodna prodaja živine na dunajski trg

Kakor znano, je bila prodaja naše živine na dunajskem trgu do priključitve Avstrije k Nemčiji popolnoma svobodna, da so mogli izvozniki po lastnem svobodnem preudarku izbrati svoje komisije. Po priključitvi Avstrije je bila svobodna izbira komisijarjev odpravljena, vendar pa na predstavko naše vlade za nekaj časa še nadalje dovoljena. Sedaj pa je berlinska vlada sklenila, da se s prvim novembrom svobodna prodaja živine in živalskih proizvodov neha tudi na dunajskem trgu. Od 1. novembra dalje se bo mogla prodajati živina in prav tako tudi živalski proizvodi samo s posredovanjem Reichsstelle — nemškega drž. urada za živino in živalske proizvode.

V zvezi s tem je prišel v Beograd g. Flambaum, višji uradnik tega urada, da v soglasju z našimi uradi reši nekatera vprašanja, ki so nastala zaradi nove odredbe ter odprave svobodne prodaje.

Plačilo blaga iz sudetskih krajev

Nekateri naši uvozniki blaga iz Češkoslovaške, zlasti pa blaga, ki so ga uvozili iz sudetskih krajev, so zahtevali pojasnilo, kako naj plačajo blago, ki so ga dobili iz krajev, ki so prišli sedaj pod Nemčijo. Na to vprašanje je dala Narodna banka naslednje pojasnilo: Narodna banka bo v bodoče sprejemala vplačila na češkoslovaški kliring tudi v primerih, ko gre za plačilo v korist firm, ki so v krajih, ki več ne pripadajo Češkoslovaški. Ta plačila se bodo vknjižila v korist zasebnega računa v čeških kronah.

Proračuni naših mest

»Gradska opština« je objavila v svoji zadnji številki proračune naših mest (brez proračunov mestnih podjetij) za l. 1938./39. Ti proračuni so znašali v milijonih din:

Beograd	339,97
Zagreb	268,51
Ljubljana	117,82
Novi Sad	35,03
Sarajevo	36,82
Split	36,02
Skoplje	34,51
Banjaluka	10,90

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 26. oktobra objavlja: Uredbo o spremembi uredbe o odlogu — Pravilnik o hitri pomoči pasivnim krajem — Avtentično tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov za hranilnice javlopravnih teles — Spremembo odločbe ministra za finance glede potrdil o zavarovanju valute — Pojasnilo o odločbi ministra za finance glede potrdil o zavarovanju valute — Odredbo o imenovanju komisije za izpit tehničarjev — Spremembe v staležu drž. in banovinskih uslužbenec v območju dravske banovine.

Naša zunanja trgovina v septembru

V prvih devetih mesecih smo pasivni za 295'4 milijona din

Objavljeni so bili podatki o naši zunanji trgovini v mesecu septembru in v prvih devetih mesecih letošnjega leta.

Po teh podatkih je znašal celotni obseg naše zunanje trgovine po količini 398.635 ton, po vrednosti pa 765.7 milijona din proti 542.310 tonam in 1.080.4 milijona din v istem mesecu lani.

Izvoz je znašal 296.224 ton v vrednosti 397.0 milijona din, za 126.105 ton in za 149.9 milijona din manj kakor v lanskem septembru. To veliko nazadovanje izvoza je predvsem posledica zadnjih velikih političnih dogodkov, ko je naš izvoz v Češkoslovaško in Nemčijo skoraj čisto prenehal.

Uvozili pa smo 102.411 ton blaga za 368,6 milijona din proti 118.981 tonam in 488.3 milijona din v lanskem letu. Uvoz se je torej zmanjšal po količini za 16.570 ton ali za 13'93%, po vrednosti pa za 119.6 milijona din ali za 24'5 odstotka.

Trgovinska bilanca je bila v letošnjem septembru aktivna za 28.3 milijona din, dočim je bila lani pasivna za 103.6 milijona din.

V prvih devetih mesecih smo skupno uvozili po količini 967.135 ton blaga v vrednosti 3.824,5 milijona din, proti 811.520 tonam in 3.782.3 milijona din v lanskem letu.

Uvozili smo torej več 155.615 ton in po vrednosti za 42,2 milijona din.

Izvozili pa smo v prvih devetih mesecih 2.773.743 ton blaga v vrednosti 3.529,2 milijona din proti 3.369.155 tonam in 4.551,8 milijona din. Naš izvoz se je torej po količini zmanjšal za 595.412 ton ali za 17'67%, po vrednosti pa za 1.022,6 milijona din ali za 22'47%.

Trgovinska bilanca je bila v prvih devetih mesecih pasivna za 252.1 milijona din, dočim je bila v istem času lani aktivna za 727.3 milijona din.

Naš izvoz lesa v septembru

Izvoz lesa je v septembru trajal prav za prav samo 15 dni, ker se je okoli 15. septembra ustavil vsak izvoz. Skupno smo izvozili v septembru 73.661 ton lesa v vrednosti 67'6 milijona din, dočim smo izvozili lani 107.091 ton v vrednosti 107 milijonov din. Izvoz lesa je torej padel za 43.630 ton ali za 37'2%, po vrednosti pa za 39.3 milijona din ali za 36'8%.

V prvih devetih mesecih smo letos izvozili lesa za 635.6 milijona, lani pa za 857.1 milijona din. Naš izvoz je torej padel za celo četrtino. Pač najzgovornejši dokaz, v kako težavnem položaju je naša trgovina.

Kaj smo uvažali in izvažali

V prvih devetih mesecih t. l. smo izvozili blaga v vrednosti v milijonih din:

žita	122,5
koruze	465,5
moke	27,7
otrobov	29,2
povertnine	38,6
svežega sadja	67,1
subih čespej	3,2
pekmeza	1,0
vina	5,2
špirita	1,7
zdravilnih rastlin	13,0
hmelja	22,9
tobaka v listih	118,5
konoplje	105,4
konj	53,0
goveje živine	56,0
telet	4,5
prašičev	245,6
drobnice	15,3
perutnine	31,2
mesa in mesnih izdelkov	139,7
svinjske masti	67,7
svežih rib	8,6
surovega masla	1,1
kaškavalja	13,6
jaje	143,3
puha	38,7
kož	68,0
kož divjačine	8,5
drv	7,3
stavbenega lesa	488,3
oglja	5,6
železniških pragov	29,4
lesnih izdelkov	20,5
ekstraktov za strojenje	33,3
sode	10,1
kalcijevega karbida	35,7
cianamida	34,0
ferosilicija	9,9
cementa	33,8
surovega svinca	19,7

surovega bakra	284,3
rud	296,8
posode iz železne pločevine	4,4
vseh drugih predmetov	288,2

Uvozili pa smo:

v milijonih din:	
surovega bombaža	170,9
bomb. prediva	268,1
bomb. tkanin	135,7
drugega bomb. blaga	14,7
ovčje volne	85,2
vol. prediva	76,5

vol. tkanin	143,1
drugega vol. blaga	11,1
surove svile	0,4
svilenega prediva	66,0
svilenih tkanin	8,3
drugega svil. blaga	5,1
drugih rast. tkanin:	
surovin	0'9
prediva	48,5
tkanin	5,5
drugega blaga	19,7
železa, ne in polpredelane	108,5
pločevine	44,9
žie in cevi	39,1
železniškega, mostnega materiala itd.	31,8
plugov	9,8
drugih železnih izdelkov	221,8

mineralnih olj:

surove nafte	61,4
parafina, petroleja in bencina	15,5
olj za mažo	14,6
kož (surovih)	100,2
drugih	18,9
stekla	13,1
riža neoluščenega	31,7
oluščenega	7,5
limon in pomaranč	23,0
južnega sadja	15,0
kave	39,2
kakava	6,5
sol	8,9

razni predmeti:

premoga	148,8
oljnatih rastlin, semen in plodov	45,7
modre galice	2,9
jeklenih odpadkov	13,5
bakrenih izdelkov	14,2
strojev in aparatov	425,4
elektrotehničnih predmetov	130,7
preevaznih sredstev	210,4
klobukov	4,1
zdravil	33,5
umetne org. barve	45,5
porcelanastih izdelkov	21,8
tiskarskega papirja	27,3
lesnih izdelkov	8,1
pnevmatike	22,1
loja	23,3
vseh drugih predmetov	768,0

Konferenca min. Kabalina v Osijeku

V četrtek je imel trgovinski minister inž. Kabalin v Osijeku v tamošnji zbornici za TOI konferenco z gospodarskimi ljudmi Osijeka in okolice. Predsednik zbornice g. Krešić je razložil gospodu ministru želje in zahteve osijeških gospodarskih organizacij. Zlasti je poudaril, da v Osijeku nikakor niso za ločene zbornice, temveč zahtevajo, da ostane osiješka zbornica še nadalje skupna. Pač pa želi, da se spremeni uredba o zborničnih volitvah v tem smislu, da morejo postati zbornični svetniki tudi ravnatelji in prokuristi industrijskih podjetij, ker so ti dejanski upravitelji teh podjetij. Nadalje je izrekel željo, da bi se obrtni zakon čim prej noveliziral. Pri tem je zlasti poudaril, da se sprejmejo v novi zakon nove določbe o strokovni naobrazbi, in sicer v obliki, kakor so jo sklenile vse trg.-industrijske zbornice. Posebej je opozoril predsednik Krešić ministra Kabalina na krošnjarsko nadlogo ter zahteval, da se vendar že enkrat izda za vso državo veljavna uredba o krošnjarstvu. Predsednik Krešić je nadalje izrekel željo, da se skliče širša konferenca zainteresiranih gospodarskih ljudi in Prizada, da se na njej obravnavajo ona skupna vprašanja, ki zelo zanimajo vso gospodarsko javnost. Posebno pa bi bilo treba razpravljati o monopolnih pravicah Prizada, ta-

ko zlasti tudi pri odkupu oljnatih semen. Končno je opozoril predsednik Krešić ministra Kabalina še na več lokalnih vprašanj, tako zlasti na obupno stanje osiješkega telefona.

Minister inž. Kabalin je odgovoril, da se o ločitvi osiješke zbornice sploh ne bo razpravljalo, ker se je prepričal, da je osiješki gospodarski ljudje ne marajo. Kar se tiče drugih vprašanj, je že odredil, da mu poročajo njegovi referenti. Vse druge želje gospodarskih krogov pa se bodo upoštevale kakor hitro bo to mogoče.

Tudi mi bi prav iskreno želeli, da bi vendar enkrat že izšla objavljena uredba o krošnjarstvu in da bi tudi novela obrtnega zakona vendar enkrat zagledala beli dan. Predebatirana je ta novela že dovolj, da res ni posebne težave, da bi se zahtevali gospodarskih organizacij z izdajo novega obrtnega zakona čim prej ustreglo.

Preferencialna carina med Nemčijo in Češkoslovaško

Vesti o sklenitvi carinske unije med Nemčijo in Češkoslovaško so neresnične, pač pa se pripravljajo posebne preferencialne carine med Češkoslovaško in sudetskimi ozemljem. Te carine so potrebne, ker sta obe ozemlji gospodarsko tako zelo navezani eno na drugo, da se morajo priznati tem krajem posebne carinske ugodnosti.

Politične vesti

Izredno zasedanje sobranja se je začelo v nedeljo. Vlada je izdala obsežne varnostne odredbe ter je bil ves trg okoli sobranja zastražen s policijo, vojaštvom in konjenico. Vsak poslanec je dobil v sobranju natanko določeno mesto. Predsednik vlade Kruševanov je prečital ukaz o sklicanju sobranja, nato pa je poročal o umoru šefa gen. štaba gen. Pjejeva ter poudaril, da kljub tej izgubi ni trpela vojna pripravljenost bolgarske vojske. Nato je predložil dnevni red zasedanja ter zakonski načrt o dovolitvi kredita 4'25 milijarde levov za potrebe bolgarske vojske.

Objavljena je bila vsebina madžarske note. Madžarska zahteva, da se ozemlje, ki ga ponuja Češkoslovaška, takoj odstopi Madžarski, da pa je v vsem drugem ozemlju, ki ga zahteva Madžarska, plebiscit najkasneje do 30. novembra. Vprašanje Bratislave naj se reši kasneje. Garancijo za nove češkoslovaške meje bi prevzela madžarska šele potem, ko bi bil v Slovaški in Podkarpatski Rusiji plebiscit. Če Češkoslovaška te predloge ne sprejme, potem naj o tem sklepa mednarodno razsodišče, ki ga naj tvorijo Nemčija, Italija in Poljska. (Francija in Anglija se več niti ne omenjata. V srednji Evropi nimata več besede. Op. ur.) Madžarska zahteva odgovor na svoje zahteve v 48 urah.

Med Nemčijo in Češkoslovaško je bil podpisan sporazum o plačilih nem prometu med Češkoslovaško in sudetskimi ozemljem.

Glavno oporo dobiva Madžarska za svojo politiko od Poljske, ki hoče na vsak način doseči, da se Slovaška odcepi od Češke in da pride pod poljski protektorat, Podkarpatsko Rusijo pa naj pobaše Madžarska. Da bi dobil za te namere podporo Nemčije, se odpelje poljski zun. minister Beck zopet k Hitlerju.

Madžarske zahteve Italija odkrito podpira in italijanski listi pišejo, da je samo prav in dobro, če se Slovaška in Podkarpatska Rusija odcepita od Češkoslovaške. Tudi berlinski listi pišejo, da so madžarske zahteve upravičene in primerne za podlago novih pogajanj. Najbolje je, če Češkoslovaška te pogoje sprejme. Še vedno torej ni konec trpljenja češkoslovaškega naroda.

Poljski listi pišejo, da ni res, da bi Romunija kar gladko odklonila vse poljske predloge o odcepitvi Podkarpatske Rusije, temveč da je odklonila le zato, ker je prepričana, da temu nasprotuje tudi Nemčija.

Italijani so nejevoljni zaradi oboroževanja Francije, Anglije in Združenih držav Sev. Amerike. Tako je objavil »Giornale d'Italia« članek, v katerem nastopa proti temu oboroževanju, ker je to očitno v nasprotju z Münchenskim sporazumom in ker je naperjeno proti Nemčiji, Italiji in Japonski. Članek nadalje naglašja, da je Italija danes tako odlično oborožena, da se more s tem pohabati. Poleg tega pa ima Italija še neko posebno in silno učinkovito orožje. Tekmovanje v orožju zato ne more oslabilo Italije, pač pa more povečati napetost na svetu.

Pri francoskih senatnih volitvah so dobili od 97 mandatov: republikanska demokratska unija 27, levičarski republikanci 10, neodvisni radikali 9, radikali 41, soc. republikanci 4, soc. republikanska zveza 2 in Blumovi socialisti 4 mandate. Radikali so izgubili 6, neodvisni radikali 1 in socialistični republikanci 4 mandate. Pridobili pa so republikanska demokratska unija 9, Blumovi socialisti 1 in soc. republikanska zveza 1 mandat.

Japonci poročajo, da so motorizirani oddelki japonske vojske že prodrli v predmestja Hankova in da se bijejo v predmestjih ogorčeni boji. Padeč Hankova da je nezogiben. Množe se tudi poročila, da se Kitajska po padcu Kantona in Hankova ne bo mogla več braniti, ker ne bo več mogla dobivati iz tujine orožja. Mnogi listi tudi že poročajo, da so se pogajanja med Kitajsko in Japonsko že pričela. Japonci zahtevajo zlasti odstop Čangkajška in njegove vlade.

Japonci so zasedli tudi Hankov ter prodirajo dalje v notranjost Kitajske. Vse kaže, da je odpor Kitajske zlomljen in da se Kitajska ne bo mogla več braniti. Čangkajšek bo moral odstopiti in verjetno je, da se v kratkem že začne mirovna pogajanja med Kitajsko in Japonsko. Pravilneje bi se moralo reči, da bodo Kitajci sprejeli vse zahteve Japonske.

Na konferenci v Kremlju, katere so se udeležili Stalin, Vorosilov, Molotov, Kaganovič in Litvinov, je poročal o zunanje-političnem položaju Litvinov.

Že v 24 urah

itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke

itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke

itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

Denarstvo

Zasebne vloge pri Drž. hip. banki nazadovale

Po uradnih podatkih se je stanje Drž. hip. banke na koncu septembra v primeri s stanjem pred enim mesecem spremenilo tako-le (vse številke v milijonih din):

Gotovina in blagajniški zapisi pri Nar. banki so se zmanjšali za 106,9 na 588,7. Pri posojilih ni velikih sprememb. Razni tekoči računi so se povečali za 53,7 na 477,4, vrednostni papirji pa so padli (zaradi padca tečajev) za 54,7 na 795,8.

Razni fondy so se povečali za 36,9 na 1.645,4. Kapitali javnih ustanov so narasli za 4,3 na 469,2, zasebni kapitali pa so se zmanjšali za 219,2 na 1.270,6.

Tekoči račun finančnega ministrstva se je zmanjšal za 7,3 na 79.

Iz tega izkaza se vidi, da je izplačala Drž. hip. banka ob zadnjem runu na hranilnice več ko za 200 milijonov din vlog.

Odlog plačil

Kmetijsko ministrstvo je dovolilo Zadružni hranilnici in posojilnici v Dolnji Lendavi odlog plačil za dobo 6 let za dolgove, nastale do 31. avgusta 1938. Obrestna mera za stare vloge 2% bruto.

Na ljubljanski borzi so notirali drž. vrednostni papirji dne 25. X.: 7% investicijsko 97,50—98,50, 4% agrarne obveznice 60, vojna škoda 466—476, 6% begluške 88,50—89,50, 6% dalmatinske 87,50—88,50, 8% Blair 96,62—98,50, 7% Blair 91,50, 7% Selligman 100 in 7% stabilizacijsko posojilo 97,12 din.

Delnice Narodne banke so bile po 7,300, Priv. agrarne banke po 215—220, Trboveljske 190, Gutman 50—60.

Tečaj nemške klirinške marke se je znova okrepil. Na ljubljanski borzi se je dvignil tečaj klirinške marke na 14,20—14,40, v Zagrebu na 14,16—14,36 in v Beogradu na 14,2296—14,4296. Grški boni so v Beogradu nazadovale na 33,65—34,35.

Vloge v nemških bankah so v septembru padle za 707 na 18.205 milijonov RM. Pred enim letom so znašale le 16.427 milijonov RM.

Bilanca italijanske velebanke Banca di Roma izkazuje za zadnje poslovno leto čisti dobiček v višini 9,36 milijona lir.

Zunanja trgovina

Trgovinska pogajanja med Nemčijo in Jugoslavijo so bila včeraj v Beogradu zaključena. Podrobnosti o rezultatu pogajanj še niso znane.

Narodna banka je izplačala v italijanskem kliringu nakaznice do št. 17.723 z dne 27. julija 1937. V drugih kliriranih ni izprememb.

Bruto tonaža trgovinskih mornaric balkanskih držav znaša brez ladij, ki so v delu: Grčije 1.860.000, Jugoslavije 400.000, Turčije 200.000 in Romunije 89.000 bruto registrskih ton.

Českoslovaško železniško ministrstvo je sklenilo, da se bodo računali transportni stroški na českoslovaških železnicah po dosedanjih tarifah in brez oziroma na to, če se bo neko blago pošiljalo po ovinku čez stranske proge ali pa deloma prevažalo na tovornih avtomobilih.

Od 93 steklarov z 22.120 delavci, kolikor jih je imela Českoslovaška preje, ostane novi Českoslovaški samo 33 tovarov s 7385 delavci. Českoslovaška vlada pa je že izdala prve ukrepe, da se ustanovi nova steklarska industrija v Českoslovaški.

V trgovinskih pogajanjih med Vel. Britanijo in Združenimi državami Severne Amerike je prišlo do zastoj. Zastoj je nastal, ker je washingtonska vlada na stališču, da se trgovinska pogodba ne more podpisati, dokler ne dovoli Anglija

posebnih olajšav za uvoz ameriških agrarnih proizvodov, motornih vozil ter proizvodov iz svinjskega mesa. Dosedanje olajšave, ki jih je dala Vel. Britanija, se smatrajo v ameriških uradnih krogih kot nezadostne.

Amerika bo letos pridelala 12 milijonov 212.000 bal bombaža, to je za 387.000 bal več kakor pa se

je sodilo 1. septembra. Od lani pa je ostalo Ameriki še okoli 13 milijonov bal, da bo mogla letos vreči na trg okoli 25 milijonov bal bombaža.

V Italiji je sedaj tudi detelja podvržena državni kontroli. Vsi proizvajalci morajo ponuditi svojo deteljo Zvezi kmetijskih združenj po čisto določenih cenah.

Izvozna carina na ovce, koze, bisere, drva in stavbeni les je v Italijanski vzhodni Afriki odpravljena.

Prepoved izvoza starega železa iz Francije je odpravljena, namesto tega pa so povišane cene za staro železo od 5 do 10 frankov za tono.

Sadni trg v Mariboru 25 milijonov din za izvoženo sadje

Letošnji sadni sejem, ki so ga priredile podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo skupaj z raznimi sadjarji iz mariborske okolice, ni bil tako dobro založen kot lanski. Vzrok je v tem, ker je letos zasedla obširno unionsko verando razstava perutnine, tako da je za sadje ostala le dvorana sosednje Zadružne gospodarske banke, ki po velikosti seveda daleč zaostaja za unionsko. Za prihodnje leto se bodo takoj začele priprave, da bo po obsegu prekašala sadna razstava vse dosedanje, seveda če bo letina zadovoljiva.

Najlepše sadje je tudi letos razstavilo središče sadjarstva v Sloveniji, okoliš Sv. Petra pri Mariboru, pa tudi okolica Limbuša na desnem bregu Drave. Ta dva okoliša sta razstavila krasna pozna jabolka v predpisanih zabojih. Prodajali so jabolka po 7 dinarjev kilogram. Najlepše kabinetno sadje je razstavila banovinska vinarska in sadjarska šola v Mariboru, in sicer rumeni befler, ontario, Baumanovo reneto, jonatan in londonski peping. Jabolka so bila v ameriških zabojih okusno vložena v papirio volno in so prodajali ta jabolka po 10 dinarjev kilogram. Kljub precej visoki ceni je bilo tega res neoporečnega blaga prodanih več partij. Ostala jabolka, večinoma določena za izvoz, so

razstavile druge podružnice Sadjarskega društva v holandskih zabojih in so prodale znatne množine po 3 do 5 dinarjev za kilogram, vendar le na podlagi vzorcev. Doma imajo sadjarji le še bolj malo jabolk, morda še kakih 100 ton. Ker je bila letos drugod sadna letina precej slabša, ne samo v inozemstvu in v večini krajev Jugoslavije, ampak tudi v mnogih predelih Slovenije, je povpraševanje po dobrih jabolkih precejšnje. Zato so se zadnje dni tudi cene dvignile in se lepo blago dobro plačuje. Ker stopi s 1. novembrom v Nemčiji v veljavo nižanja carina za industrijska jabolka, jih bo šlo tjakaj precej. Zato so se dvignile cene za prešna jabolka do 250 dinarjev za kilogram.

Na podlagi poročil iz raznih krajev se lahko trdi, da je bilo letos izvoženih iz Slovenije približno 700 vagonov jabolk, v glavnem iz okolice Maribora, Slovenskih gor, Murskega polja in Prekmurja, kjer je bila letos res dobra sadna letina. Vsa ta jabolka so vredna približno 25 milijonov dinarjev, znesek, s katerim se bodo naši kmetje precej opomogli.

Pri otvoritvi sadnega trga je v soboto govoril ban dr. Natlačen o pomenu smotrenega sadjarstva za narodno gospodarstvo Slovenije in obljubil, da bo banska uprava v bodoče še bolj skrbela za povzdi-

go te važne panoge našega poljedelstva. Banovina bo skrbela za to, da se sadovnjaki povsod obnove. Sadni izbori se bodo poenostavili in bodo v bodoče obsegali le malo sort, a te bodo najboljše in najbolj donosne. Goje naj se le one vrste jabolk, ki se lahko vnovčijo in ki torej prinašajo največ koristi. Da se naš kmet pouči o pravilnem gojenju sadja in priletnosti izbora, bo banska uprava nastavila več potovalnih učiteljev in si obeta od njih precejšnjih koristi za smotno povzdigo našega sadjarstva, ki ima že itak dober sloves.

Velika pozornost se bo, kakor je dejal ban v svojem otvoritvenem govoru, posvečala tudi napravi modernih sušilnic, ker se dajo tudi suha jabolka in hruške, zlasti pa slive prav dobro spraviti v denar. Skrbelo se bo, da bodo občine v primernih sadnih krajih postavile s sodelovanjem banovine in države moderne sušilnice za vse vrste sadja. Potovalni učitelji bodo konserviranju sadja posvečali vso pozornost. V proračun bo banovina v bodoče postavila večje zneske za povzdigo sadjarstva v Sloveniji, ki naj bo še bolj izrazito središče te panoge kmetijstva kot doslej.

Moremo torej upati, da se bo našemu sadjarstvu v bodoče posvečala potrebna skrb. A. B.

Novi avtarkični načrti Italije

Te dni je bilo III. zasedanje italijanskega vrhovnega sveta za avtarkično gospodarstvo. Na zasedanju je bilo konstatirano, da je sedaj zaposleno v usnjarski industriji okoli 15.000 delavcev, da pa je treba tej industriji posvetiti večjo pažnjo. Nadalje se je konstatiralo, da se je v preteklem letu povečala potrošnja sladkorja za 3-8 milijona stotov in da bo treba povečati s sladkorno repo posejano ploskev za novih 30.000 ha na 165.000 ha. Svet je nadalje sklenil, da se sme v bodoče uporabljati les le za važnejše potrebe in ne več za kurivo. Pogozdovanje se mora posvetiti še večja pažnja. Zlasti v Apeninih se mora pogozdovanje povečati. V tekstilni industriji se je potrošilo lani 397 milijonov kg tkiva, notranja potrošnja pa je znašala le 242 milijonov kg. Proizvodnja bombaža se bo povečala ter je že v Pontinski oblasti zasajenih novih 1000 ha z bombažem. — Povečala se bo tudi proizvodnja ricinovega olja.

Proizvodnja bombaža v Etiopiji

Predsednik družbe za etiopski bombaž je poročal Mussoliniju o stanju etiopskega bombaža v Italijanski vzhodni Afriki. Družba je dosedaj zasadila bombaž na 4,7 milijona ha, 1,2 milijona ha pa je že pripravljenih za nove nasade. Nadzorstvo nad temi nasadi vodi Italijani, strokovno osebje pa je bilo prej zaposleno v Belgijskem Kongu. Poleg bombaža se bodo proizvajali iz bombažnega semena tudi drugi proizvodi, kakor olje, margarin, milo, oljate pogače in drugo.

Dobave - licitacije

Gradbeni oddelak direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 28. oktobra ponudbe za dobavo čaš za elemente, do 4. novembra tračnih križišč s priključnimi tračnicami.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 2. novembra ponudbe za dobavo državnih zastav, krogličnih ležajev ter 150 m³ jelovega jamskega lesa.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 15. novembra ponudbe za dobavo olja za torpede, do 30. novembra pa za dobavo »svetlečih plutač«.

Stab mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 15. novembra ponudbe za dobavo svinčenih akumulatorjev.

LICITACIJE

Dne 19. novembra bo pri gen. direkciji drž. železnice v Beogradu licitacija za dobavo rezervnih delov za brzinomere.

Dne 22. novembra bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 9.000 kg pergamentnega papirja.

PRODAJA

Direkcija šum v Ljubljani proda na prvi ustni dražbi dne 10. novembra, v primeru neuspele prve pa na drugi dne 21. novembra smrekov in jelov tehnično uporaben les iz gozdne uprave Kranjska gora.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 22. oktobra objavlja: Pravilnik o denaturiranju, prodaji in kontroli whitespirita za industrijske namene — Odločbo o sredstvu za denaturiranje whitespirita — Pravilnik o spremembi in dopolnitvi pravilnika o izvrševanju rokodelstev brez stalnega poslovališča — Avtentično tolmačenje § 58. zakona o volitvi narodnih poslancev za narodno skupščino — Avtentično tolmačenje § 18. zakona o volitvi narodnih poslancev za narodno skupščino — Avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov — Avtentično tolmačenje posameznih določb uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov — Odločbo o pobiranju davščine od inozemskih avtobusov.

Fr. Zelenik:

Nedostatki v trgovini

V neki trgovini kupuje odjemalka malenkost. Prodajalka pripravi naročeno in vzame vrečko. Ker se vrečica ni dala odpreti, prodajalka kratkoma pihne po vrečici, da se je odprla in potem vloži v vrečko kupljeno blago.

Poznam nekega gospoda, ki se strašno boji bacilov, ki zato nikdar ne vzame ničesar v roke brez rokavic, ki zavija steklenice itd. s finim papirjem itd. Ne vem, če ne bi ta gospod skočil iz kože, ako bi bil on kupovalec in bi videl prodajalko pihati v vrečico, v katero bi potem dala bonbone. Recimo, da nismo tako bojazljivi in da se ne bojimo bacilov in bakterij, posebno če pihne v vrečico fletkana prodajalka, toda v redu pa to vseeno ni in v vrečico se ne sme pihati. Tako ali kako drugače napako ima marsikateri prodajalec ali prodajalka. Take napake pa stranke ne vidijo rade, posebno finejša stranka bo nejevoljna, če se piha v vrečico ali slinijo prsti in potem prijema ovojnina itd.

Hodil sem v neko brivnico in brivec je vedno pihal po meni in odpihaval lase. Seveda sem izostal iz te brivnice.

Tu pa tam ima kak prodajalec navado, da si vedno sega v svoje bujne lase. Včasih izpade pri tem kak las in tudi kaj prahu se iztepe iz bujne grive.

Nekatere prodajalke imajo navado, da grizejo svinčnik. Če je svinčnik pretrd in ne piše dobro,

se vzame mehkejšega. Pripetilo se je že, da se je prodajalka s koprnim svinčnikom zastropila.

Tu pa tam ima osebe navado, da si daje znamenja. Zakaj in k čemu, ne vem. Znamenja si dajejo s pogledi, z roko, s prsti, s kremženjem ust in podobnim. Sicer skušajo dajati si znake naskrivaj in za stranko nevidno, ali marsikatera stranka jih vseeno opazi. Stranka si teh znakov in znamenj ne zna razlagati, pa misli, da se tičejo nje in da se osebe norčuje z nje. Naravno je, da se čuti užaljeno. Na vsak način pa smatra stranka dajanje znakov za netaktnost in neotesanost in to s popolno upravičenostjo.

Sedaj pa še par besed trgovskim potnikom in zastopnikom. Neprestano občevanje z ljudmi izoblikuje trgovskega potnika in zastopnika, da nastopa brezhibno in olikano. Dobijo pa se vseeno tudi taki, kateri kažejo neugodne napake. Tako mi je povedal šef industrijskega podjetja, da pride včasih k njemu kak potnik, ki zaprta po vratih in takoj nato vstopi, pozdravi, zažene svoje pokrivalo na šefovo mizo in ponudi svojo šako v pozdrav. Pravi, da izkušen in izobličen potnik potrka, počaka na odziv, potem vstopi, se pokloni pri vratih in pozdravi, se približa in počaka, da mu trgovec ali šef firme ponudi roko v pozdrav. Napisal sem tako, kakor sem slišal; tudi vrstni red sem pridržal. Mnenja sem, da spadate vi vsi trgovski potniki in zastopniki, kateri čitate »Trgovski list«, v drugo kategorijo.

Sedaj pa še nekaj, kar pa ni iz trgovskega življenja. Leta 1818. je začel v Indiji izhajati prvi časopis za domačine. Tiskal pa se je v angleščini. Birokraciji in raznim drugim krogom pa nikakor ni bilo prav, da si je časopis dovolil mar-

sikaj pisati tudi o delovanju teh krogov. Tudi raznim prijateljem ljudstva ni šla v račun kritika lista. Zato so pritiskali na takratnega generalnega guvernerja lorda Hastingsa, naj omeji svobodo tiska, katera ni bila nikjer zakonito razglašena in priznana, a je dejansko obstajala. Guverner pa nikakor ni hotel ustreči tem željam in neki deputaciji, ki je zahtevala omejitev svobode tiska, je izjavil, da smatra svobodno pisanje za naravno pravico, katero se sme omejiti le iz skrajno nujnih razlogov. Samo v korist vlade je, če sliši kritiko svojega dela in posluša javno mnenje. Tako je bilo pred 120 leti v Indiji.

Konkurzi - poravnave

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju Alojzije Zidar, neprot. trgovke v Litiji. Poravnalni sodnik Tratnik, poravnalni upravnik odvetnik Ludvik Ferdo, Narok za sklepanje poravnave dne 25. novembra ob 9. rok za oglasitev do 12. novembra.

Končano je poravnalno postopanje trgovca Joška Beraniča v Litiji.

Odpravlja se konkurz po zapuščini dr. Kobeta.

Odpravlja se konkurz o premoženju slaščičarja in medicarja Ljubomira Domitroviča v Celju, ker je bila razdeljena vsa masa.

Nadalje se odpravlja konkurz o premoženju inž. Frana Dedeka, ker je bila sklenjena prisilna poravnava.

V konkurzni zadevi trgovca Emila Blagoviča v Ormožu se določa narok za razpravljanje in sklepanje o prisilni poravnavi na dan 4. novembra ob pol 11. uri pri sodišču v Ormožu.

Elektroinstalacijska dela za luč, moč, signale itd.

izvršuje ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

MIHELČIČ IVAN, LJUBLJANA, BORŠNIKOV TRG, tel. 27-04

Dobavlja: elektromotorje, črpalke, ventilatorje itd., priznane proizvode svetovne tovarne **MARELLI — Milano, Italija**

Zahtevajte reference. Popravljamo vse vrste električnih aparatov in instalacije. Dobava svetil in žarnic!

Doma in po svetu

Predsednik JNS Peter Živković je dal novinarjem posebno izjavo, v kateri naglašja, da je pristal na volilni dogovor med JNS in združenim opozicijo na podlagi soglasnega pooblastila ožjega glavnega odbora JNS, da se prepusti odločitev njemu. Nadalje poudarja Peter Živković, da je bilo besedilo sporazuma soglasno odobreno in da so pri njegovi redakciji sodelovali tudi Demetrovič, Svetislav Popović in Lavoslav Hanzek, ki so sedaj izstopili iz JNS. Pri glasovanju ni bil niti en glas proti. Predsednik Živković je prepričan, da je izvršila JNS s sporazumom koristno in dobro politično delo.

Za kandidata na listi JRZ v krškem okraju je imenovan minister dr. Miha Krek, za njegovega namestnika pa inž. Likar, župan v Kostanjevici.

Za kandidata JRZ v črnomeljškem okraju je znova določen posl. dr. Jure Koce, za njegovega namestnika pa bivši poslanec in župan občine Metlika-okolica Nemanič.

Kot kandidat JRZ v mursko-soboškem okraju je izvoljen odvetnik Franc Bajlec.

V Mariboru bo kandidiral kot kandidat slovenske združene opozicije dr. Vekoslav Kukovec in kot njegov namestnik dr. Avgust Reisman. Slovensko združeno opozicijo tvorijo naslednje skupine: disidenti SLS in JSZ, skupini dr. Kukovca in dr. Lončarja ter socialisti. Zastopniki vseh teh skupin so se dogovorili, da postavijo v vsakem okraju le po eno skupno listo.

Zemljoradniška skupina ministra Voje Djordjevića je imela v nedeljo v Beogradu svojo državno konferenco, na kateri je sklenila, da nastopi pri volitvah samostojno, toda na listi predsednika vlade dr. Stojadinovića. Konferenca se je udeležila tudi dr. Stojadinović.

Po podatkih državnega (volivnega) odbora bo v mariborskem volivnem okrožju 168.024 volivcev in 336 volišč, v ljubljanskem pa 139.502 volivcev in 301 volišče. Skupno je v Sloveniji 307.526 volivcev, ki bodo volili na 636 voliščih.

Finančni minister Letica je dal novinarjem izjavo, v kateri sporoča, da je ministrski svet izdal uredbi o ureditvi samoupravnih, občinskih in banovinskih davkov za zemljišča agrarnih subjektov. S to uredbo se brišejo dobrovoljcem, kolonistom in drugim interesentom agrarne reforme vsi do 1. januarja 1938. dolžni davki, v skupni višini 781 milijona din.

Ministrski svet je odobril, da se takoj začne delati nova obala na Sušaku. Sedanja obala na Brajdici bo podaljšana za 200 metrov. Dela bo izvedel inž. Krstulović iz Splita ter bodo veljala 6.495.960 din.

Trgovinski minister inž. Kabalin je imel v nedeljo na Sušaku okroglo konferenco s pristaši JRZ.

Združenje trgovačke omladine v Krusevcu je v družbi mestne občine postavilo veliko reprezentativno palačo. Manjše krilo te palače pripada občini, večje pa Trgovački omladini.

Gradbeno ministrstvo je vendarle potrdilo licitacijo za oddajo del za stanovanjsko hišo nameščenecv Poštne hranilnice v Ljubljani. Hiša se bo začela zidati takoj. Zidalo jo bo stavbeno podjetje Miroslav Zupan.

Prosvetni minister je odločil, da se sežida v Beogradu v prihodnjih šestih letih 9 novih gimnazijskih poslopij, ki bodo vsa urejena z vsem modernim konforom. Vsaka gimnazija bo veljala po šest milijonov din. V Sloveniji morajo postaviti srednje šole občine in banovine. Ni čuda, če so v Beogradu samoupravne davščine tako nizke.

Novo poslopje gledališča v Nišu bo v začetku decembra slovesno odprto. Poslopje je veljalo 6 milijonov din.

Popolna realna gimnazija v Kumanovnem in nepopolna ženska realna gimnazija v Skoplju se otvorita še to šolsko leto.

Prenovljena Huseibegova džamija v Rogatici je bila preteklo nedeljo slovesno odprta.

Na razstavi slovenskih umetnikov Kosa, Maleša in Goršeta v Beogradu je kupil minister dr. Korošec za 15.000 din razstavljenih del. To so bila tudi edina dela, ki so se prodala.

Razstava »Tri leta dela vlade g. dr. Stojadinovića« je bila v nedeljo v Novem Sadu zaključena ter se je odprla v torek v Banjaluki.

Filmski igralec Svetislav Petrović se je poročil po starokatoliškem obredu v Dalmaciji z operno pevko Friedel Schuster.

Predsednik turške republike Kemal Atatürk je že tako okrevaj, da se o njegovem zdravstvenem stanju ne izdajajo več bilteni.

Praški listi objavljajo načrt nove češkoslovaške ustave. Češkoslovaška bi bila še v nadalje demokratična parlamentarna republika z zakonodajno, izvršno in sodno oblastjo. Izvršna oblast bi imel predsednik republike, čigar pravice bi ostale iste kakor dosedaj. Zakonodajno oblast bi izvrševali trije deželni zbori (češko-moravski, slovaški in podkarpatski) ter skupni narodni parlament, ki bi ga tvorili delegati vseh treh deželnih zborov.

Osnovni parlament bi imel 200 članov, od teh 140 iz Češke in Moravske, 50 iz Slovaške in 10 iz Podkarpatske Rusije. Senat bi štel samo 24 članov, od katerih bi vsak deželni zbor imenoval po osem. Centralna vlada bi imela predsednika in podpredsednika ter tri ministre (za vojsko, zunanjo politiko in skupne drž. finance). Češko-moravski deželni zbor bi postavil vlado z 8, slovaški vlado s 5 in podkarpatski vlado s 3 ministri. Volilni zakon bi se spremenil in se ne bi poslanci več volili po strankarskih listah, temveč individualno po okrajih. Poslanci bi zato bili v bodoče odgovorni samo svojim volivcem in ne več političnim strankam.

15 čeških krajev so izpraznili Nemci v smislu sporazuma, ki je bil sklenjen med kraljevnimi češkoslovaško-nemškimi komisijami in pristojnimi vojaškimi poveljstvi.

Nemške oblasti na Dunaju so zopet dovolile izhajanje češkega lista »Videnske Noviny«. Češkoslovaška legija na Dunaju je še nadalje razpuščena, odprte pa so zopet bile nekatere češke šole na Dunaju.

Od 3360 sokolskih edinic na Češkoslovaškem jih je ostalo na sudetskem ozemlju 488. Še teže je bila zadeta Šolska Matica (Češkoslovaška CMD), ki je izgubila skoraj vse svoje šole.

Na seji glavnega odbora čsl. Sokola je bil sprejet sklep, da se morajo odsloviti vsi Židje, ki so se naselili na Češkoslovaškem po letu 1914.

Zenevski list »Journal de Genève« je švicarska vlada prepovedala, ker je pisal list tendenčno o raznih tujih državah.

Bolgarska vlada je izdala ostre ukrepe proti naseljevanju Židov na Bolgarskem. Kdor bo hotel potovati na Bolgarsko, bo moral v bodoče svoje arijsko poreklo dokazati. Ti ukrepi so posledica velikih afer, ki so jih odkrili te dni in v katere so bili zapleteni tudi Židje.

Novo zračne baze bo ustanovila washingtonska vlada na Alaski, na otoku Portoriki ter na Havajskih otokih.

Irskemu parlamentu, ki se sestane te dni, bo predložen zakon-

ski načrt, s katerim se dovoljuje izredni kredit v višini pol milijona funtov za izpolnitev irskega oboroževanja.

Plantaze pomaranč med Jeruzalemom in Hajfo so začeli Angleži uničevati, ker so se jih posluževali Arabci, da so mogli iz zasede napadati angleške čete.

Princ Konoje, predsednik japonske vlade je začel s pomočjo policijskega, pravosodnega in socialnega ministra ustanavljati japonsko totalitarno stranko.

Japonci so zadržali ameriški parnik »Predsednik Coolidge«, ki vozi s seboj okoli 200 milijonov dol. srebra, ker pravijo Japonci, da je to srebro last kitajske vlade in ne ameriških bank, kakor se navaja.

Japonci so bombardirali tri kitajske parnike z begunci iz Hankova. Na vseh teh parnikih je bilo 7000 beguncev. Vse tri parnike so Japonci potopili. Rešilo se je le nekaj sto beguncev, nad 7000 beguncev pa je utonilo!

Svetovni višinski rekord 17.074 m je dosegel italijanski letalski polkovnik Pecci na aparatu Caproni.

V Romuniji se je zadnje dni dogodila cela vrsta letalskih nesreč. Ponesrečila so se vojaška letala.

Na vseh italijanskih univerzah je bilo odpuščenih 98 profesorjev, ker so bili židovskega pokolenja.

Ali tudi takšne izkušnje ne bodo pomagale?

Krošnjarstvo je večinoma nelegalno in kot vsako nelegalno poslovanje zato tudi pribežališče vseh temnih elementov. Zato se v policijskih kronikah redno bere, da je bil med aretiranimi sleparji ali drugimi prestopniki tudi ta in ta krošnjar. Tako čitamo tudi v »Slovenskem narodu« z dne 25. oktobra naslednje poročilo:

»Pri aretiranjem krošnjarju Nikolaju Kureviji je policija zaplenila veliko zalogo zlatnine, blizu 100 kosov, številne verižice, prstane, uhane, stare zlatnike itd. Nekaj zlatnine je zmečkane, s prstanov pa so pobrani dragi kamni. Kurevija je imel tudi mnogo poročnih prstanov, med njimi lep pleten prstan, dočim je v enem gladkem vgravirana na notranji strani puščica. En zlat prstan ima na zunanji strani gasilski amblem in na modrem, zlatem ter rdečem polju črke FCD. Nikolaj je bil aretiran v neki rafineriji dragih kovin, kjer je skušal del blaga spraviti v denar. Ker pa se je zdel lastniku sumljiv, je opozoril nanj policijo, ki mu je sledila že poprej, ko je obiskoval razne zlatarje v mestu in jim prodajal zlatnino. Niko je imel pri sebi tudi blizu 11.000 din, ki jih je takoj pokazal, ni pa hotel priznati, dokler ga niso prisilili, da ima tudi zlatnino, kar je vzbudilo sum, da je zlatnina ukradena. Potem, ko so mu zlatnino zaplenili, se je pa jel izgovarjati, da jo je nabral po deželi, kjer je prodajal manufakture tudi za ure, verižice, uhane, za star zlat ter srebrn denar. Policija je uvedla natančnejše poizvedbe.«

Ta kratka notica dovolj drastično dokazuje, kako poslujejo krošnjarji po deželi. Nekaj metrov slabega blaga obesijo lahkovernim ljudem na nos, ti pa jim dajejo za to blago zlatnino ter star zlat in srebrn denar. Krošnjarji pri tem krasno služijo, da nosijo s seboj kar po 10.000 in več dinarjev.

Kako pa pridejo krošnjarji do svojega blaga, kam spravljajo iz ljudstva izvabljen zlatnino, kako

žive sicer, vse to pa je zavito v meglo. Mislimo, da bi bile oblasti že davno dolžne, da posvetijo v vse to delovanje krošnjarjev in da začno že enkrat strogo nadzirati njih »poslovanje«. Saj res več ne zahtevamo, da bi oblasti zaradi napredka naše trgovine posvečale več pozornosti krošnjarjem, toda že zaradi svoje uradne policijske dolžnosti bi morale posvetiti več pozornosti tja, kjer se v okri-

lju nelegalnega krošnjarstva skrivajo najrazličnejši temni elementi!

Dostavljamo samo še to: Vsak dan postaja bolj jasno, da je krošnjarska uredba nujnost prve vrste! Vsak dan pa postaja tudi bolj jasno, kako slabo pojmujejo svoje uradne dolžnosti tisti, ki iz napačnega usmiljenja puščajo krošnjarje brez kazni, celo takrat, kadar je njih krivda dokazana! Samo čudimo se, da je to sploh mogoče!

Borba U. S. A. za surovine

Amerika hoče biti za primer vojne popolnoma pripravljena

Poleg Rusije so Združene države Sev. Amerike tista država, ki ima največ surovin in ki je najmanj odvisna od drugih držav. Kljub temu pa je smatral ameriški vojni departement za potrebnih, da sestavi seznam nekaterih surovin, ki so za vojno posebno potrebne. V tem seznamu je 21 predmetov, ki jih Amerika nima ali pa ne v zadostni meri. V normalnih časih uvoz teh predmetov U. S. A. niti najmanj ne bi delal težav, v vojnem času pa bi moglo postati drugače in Amerika bi mogla te predmete pogrešati.

Zato se je washingtonska vlada pobrigala, da sestavi načrt, s katerim bi se 1. zagotovil nemoten uvoz teh surovin, 2. sezidala potrebna skladišča za te predmete, 3. da se zagotovi, da bodo ta skladišča na dan mobilizacije polna in 4. da imajo vsi tvorničarji pravočasno navodila, kako morajo postopati v primeru vojne s temi surovinami. Značilno je, da je bila četrta točka načrta takoj tudi izvršena.

Seznam teh 21 predmetov vsebuje naslednje predmete: aluminij, antimon, lupine kokosovih orehov, kože, kavo, jod, mangan, manilsko konopljo, nikelj, opij, optično steklo, kristale kremenjaka, živo srebro, kinin, kavčuk, svi-

lo, cink, volfram in volno. V prvem hipu bi se človek začudil, da se nahajajo na seznamu najvažnejših surovin tudi lupine kokosovih orehov, svila in kava. Ameriški vojni oddelek pa utemeljuje to s tem, da dajejo lupine kokosovih orehov najboljše in najbolj praktično oglje za filtre pri plinskih maskah, da je kava brezpogojno potrebna za okrepitev morale vojakov in da se za padala še ni našla tvarina, ki bi bila boljše od svile.

Če ne bi bilo gospodarstvo Združenih držav Sev. Amerike tako zelo prirojeno za mirnodobne potrebe, bi se mogli vsi ti predmeti izdelovati iz materiala, ki ga imajo U. S. A. Kokosove palme, manilsko konoplja, kavovec in mak za pridobivanje opija se dobe v mnogih krajih Unije. Tudi kakovost teh predmetov je prvovrstna, stroški za pridobivanje teh predmetov pa so 10 do 20 krat večji kakor pa je cena uvoženih predmetov. Združene države Sev. Amerike nočejo voditi že v mirnem času takšno »avtarkično« gospodarstvo, da bi obdržale doma rude in surovine, če jih morejo dobiti ceneje iz tujine. Njih cilj je samo ta, da si zagotove za primer vojne nemoteno dobavo teh surovin in da jih imajo v primeru izbruha vojne toliko, da morejo njih industrije takoj začeti z izdelovanjem vojnih potrebščin. Kar se pa še posebej tiče niklja, se morejo Združene države Sev. Amerike popolnoma zanesti na Kana-do, ki ima te kovine dovolj in iz katere morejo dobiti U. S. A. vedno njim potrebne količine.

Najtežje vprašanje pa je dobava kavčuka. Plantaze kavčuka v Novi Mehiki in Kaliforniji zelo slabo napredujejo. Sicer so v Združenih državah tudi druge rastline, ki da-

jejo kavčuk, toda ta je slabe kakovosti. Amerika bi mogla izdelovati tudi sintetični kavčuk, ki je dobre kakovosti, toda Ameriki se zdi predrag. Zato bi Amerika začela izdelovati sintetični kavčuk le, če bi ji bil dovoz naravnega kavčuka zaprt.

Volna in svila se proizvajata v Ameriki v tej meri, da more kriti Ameriko tri četrtine svoje potrebe. Vojni oddelek pa je izjavil, da more manjkajočo četrtino kriti tudi z nadomestki. Zato se bo civilno prebivalstvo oskrbovalo v vojni z izdelki iz kazeina in z umetno svilo.

Preskrba ameriške vojske z vsem potrebnim materialom torej ne pomeni nobene posebne težave in mnoge evropske države bi smatrale, da so svoj avtarkični program popolnoma dosegle, če bi bile tako založene s surovinami kakor so Združene države že danes. Toda te smatrajo, da morajo biti založene tako, da morejo voditi vojno tudi z nekim konforom, ne pa, da bi se moralo prebivalstvo na vse načine omejevati.

Ta vtis dobi človek še v večji meri, če prečita seznam »B«, ki vsebuje 54 drugih surovin, ki sicer niso tako zelo potrebne, ki pa se vseeno ne morejo pogrešati, ne da bi prebivalstvo čutilo pomanjkanje. Marsikatera evropska država bi verjetno vseh teh 54 predmetov čisto navadno črtala.

Vojni oddelek se že sedaj pripravlja, da bo imela Amerika zadosti surovin, ker noče, da bi se še enkrat ponovilo, da bi začela Amerika premalo pripravljena vojno, kakor na primer za časa svetovne vojne, ko je bilo treba toliko časa, da se je vojska opremila z vsem potrebnim in da so imeli vojaki tudi ves oni konfor, na katerega so bili vajeni. Vojni oddelek hoče, da stopi v bodoče Amerika v vojno samo s stoodstotno gotovostjo, da je za vojno v vsakem pogledu pripravljena in da je samoposkrba ameriškega gospodarstva popolnoma zagotovljena v tistem hipu, ko se prične vojne sovražnosti.

Občni zbori

Tovarna delavnikov d. d. v Delnji Lendavi ima 32. redno glavno skupščino dne 10. novembra ob 11. v posvetovalni dvorani svoje tvornice. Na dnevnem redu so tudi volitve ravnateljstva in nadzornišstva. Glasovalno pravico imajo samo delničarji, ki so vpisani vsaj 30 dni kot lastniki delnice v družbeni delniški knjigi. (Tovarna izkazuje za 1. 1937/38. 214.064 din čistega dobička.)

Radio Ljubljana

Četrtek dne 27. oktobra. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Sramel »Škrjanček« — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarč) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Savez Sokola kralj. Jugoslavije — 19.50: Wagner: Rienzi (plošče) — 20.00: A. Medved: Viljem Ostrovska, tragedija v 5 dejanjih — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Petek dne 28. oktobra. 11.00: Šolska ura: Ob 10-letnici naše radio postaje (g. Vekoslav Mlekuž) — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert Radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Ženska ura: Varčujmo prav! (ga. Cirila Vračko) — 18.20: Slavne pevke (plošče) — 18.40: Francoščina (dr. St. Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Čehi in cerkvene občine — tvorci družbe XV. stoletja — 19.50: Zanimivosti (Mirko Javornik) — 20.00: Jubilejni koncert v proslavo 10-letnice radijske postaje v Ljubljani. Sodelujejo ga. Pavla Lovšetova, g. Franci, radijski komorni zbor in orkester. Dirigent Mario Šijanec — 21.15: Smetana: Libuša (plošče) — 21.25: O čsl. narodnem prazniku (dr. Tine Debeljak) — 21.40: Smetana: Višegrad (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Češka lažja glasba (plošče).

ČARINSKE IN TARIFNE POVLASTICE IN REKLAMACIJE POSREDUJE

SLOVENSKO PODJETJE V BEOGRADU

Centralno transportno društvo Z O. Z., Beograd, Kolarčeva 1/III

Vrši vse mednarodne transporte, zlasti vodne transporte na Savi in Donavi kot pooblaščen agentura Jugoslovanske Rečne Plovidbe za Slovenijo. Reekspedicija za vse balkanske države.